

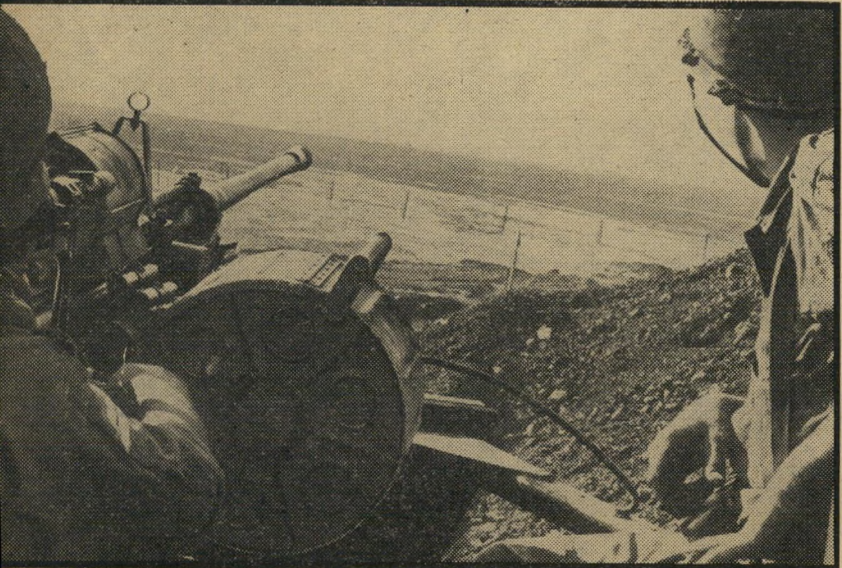
סיני: חיים מתחת לאדמה

אמנות אכזרית ליד עמדת-שמירה, לצד אחד מכבישי-סיני, הקימו חיילים משועממים, בזמן שה"מוזה" שרתה עליהם, מה שהם כינו "אנדרטה לחייל המצרי": פגז מרוטש, קובע-פלדה חלול — וזוג נעליים צבאיות.

עקבות של מסתנים נראים בבירור באדמה הקלה, על גדת-התעל. לה, שני המסתנים היחפים שחו בלילה מן הצד המצרי, חדרו אל תוך השטח הישראלי, בקצה הצפוני של התעלה. ניתנה אזעקה.

יורים על דייגים מפני שעברו את קו הפסקת-האש, באגם הרדוד, אשר ממזרח לעיר פורט-סעיד, הדייגים מופיעים מדי בוקר בסירותיהם השחורות, לא יודעים תמיד להישמר מחזירה אל התהום הישראלי.

של עשרות קילומטרים מקאריוקה. אם מדברים על אנשי-עסקים חשובים, הרי שמארחנו, מפקד קאריוקה, היה כזה, עד למלחמת-ששת-הימים. הוא חיפאי, נאה, מקסים, מצליח, ניהל מיפעל גדול — והחליט לשוב לחיים צבאיים ולחתום על שירות קבע. את אשתו וילדיו הוא רואה רק לעיתים רחוקות. לחייליו יש סידור אחר: זמן רב על הקו — ותקופה קצרה בבית. מהו הדבר החסר להם יותר מכל, כי יישובם התת-קרקעי?

"תראה כשתישן בבונקר, הלילה", משיב מישורו — וכולם נהנים. כשאנו הולכים לישון, על מיטת ברזל, בתוך כילה, אנו מוקפים יפהפיות: שחור רות, גינג'יות, שמנות, רות, שוכבות, יושבות, עומדות. ערומות לגמרי. הן נגורו מתוך כל עיתוני העולם והוד-בקו על דפנות הבונקר. כל בונקר, "זה בשביל להוכיח לנו שדבר כזה קיים", הסיביר שכוני.

*** מציעים ויסקי

בחשיכה אנו משרכים את דרכנו לעבר סוללת-עפר מוגבהת. מטפסים למעלה — ולפתע נעצרת הנשימה. האופק מואר כולו באורות של עיר גדולה: פורט-סעיד. לרגלינו פס מוסף: מימיה הרגועים של תעלת סואץ. המפקד צוק: מוכרחים לראות את פורט-סעיד בלילה.

המראה מרהיב לא פחות בבוקר. מתוך ערפילי השחר מתרוממות הצלליות של גמל גדול: זרועות של מגופים ענקיים, גגות של גורדי-שחקים, ארובות פולטות עשן. מאז נחסמה התעלה, איבדה פורט-סעיד את עיקר מעמדה. אבל היא בכל זאת העיר השלישית בגודלה במצרים, ואפשר לראות דרך המישקפת אוניות קשורות לרציפיה, פורקות ומטעינות. שלט ענקי משבח ויסקי סקוטי מפורסם, באמץ מבוזבז: חיילי צה"ל הקוראים את המודעה, מבעד למיש-קפת, אינם מרבים לשחות.

משני צידיו של הפס הישר — שהוא מיכלול הכבישים והתעלה — משתרעים הים הכחולה של אגם מנזאלה משמאל, ואגם מלחה מימין. באופק הרחוק של מנזאלה מלבנים עשרות מיפרשים: סירות-דייג מצ'ריות. מימין שומם האגם. הם מופיעים יותר מאוחר, מסביר הזקיף. רעש של מנועים מטרטר ומתקרב. שתי מיכליות-דלק, צבועות אדום, בורכן לפורט-סעיד. אחריהן מכונית פרטית קטנה, ועוד משאית. כל זה פחות מ-150 מטרים מן העמדה שלנו. רק אז תופסים את משמעותו של מוצב קאריוקה: הוא יושב על העורק היבשתי היחידי של פורט-סעיד. אפשר לנתק את העיר הגדולה באש של עוזים! משאית צבאית מתקרבת מכיוון פורט-סעיד. המשאית נעצרת בתוך חצר קטנה מולנו. "זה מזכיר לי שאני רעב", אומר הזקיף.

*** יורים

לפתע מופיעות נקודות שחורות, המתקדמות בשורה איטית, על פני מימיו של אגם מלחה. סירות-דייג מצריות. לא מיפרשיות, כי אם סירות שטוחות, הנד-חפות קדימה בעזרת מוטות של באמבוק. "המפקד!" קורא הזקיף, "הם מתקרבים לקו הגבול!"

קו הגבול כאן הוא דמיוני. הוא נמתח מקצה קאריוקה, באלכסון, לעבר חוף סיני, ומחלק את האגם לשניים: שלהם ושלנו. אסור לדייגים לעבור את קו-הגבול, אבל לא קל להם להימנע מכך. כששיגעו לשם, תודיע לי, משיב המפקד. הוא יודע שהם יגיעו. הוא גם יודע מה יעשה לכשיגיעו. "המפקד הגיעו!"

האישור ניתן. המפקד יושב ליד המיקלע-נים ומכוון את האש שלהם: כדור בודד. צרור. צרור. הסירות ממשכות להתקדם. צרור. נעצרו? לא. ממשיכות. האש אינה מכוונת לפגוע בהם, והכלי הזה ממילא אינו יעיל בטוחים כאלה. כדור. כדור. צרור. הסירות נעצרו. נסוגות? הבינו את הרמז? אולי. "הפסק אש! נקו את הנשק!"

עד מחר — באותה שעה, באותו מקום.

יום ויליה. כל שעה פנוייה מוקדשת להית-חפרות. גם התחזוקה, בתנאי המידבר, אי-נה משימה קלה... פעם הקדיש צה"ל 90% מזמנו לאימונים ו-10% לתחזוקה מיבצ-עית. עכשיו זה שונה... סכנת ניוון? אוי-רה של קו מאזינו? אין זמן לזה. עובדים קשה מדי. וכשהמצרים גם יורים מדי פעם — זה מוסיף למתח."

עכשיו ישבנו בחדר תת-קרקעי, הנמתך על צלעות של ברזל. שיטה מצויינת, חומר יעיל מאוד. משתמשים בהם בצבא הסוב-ייטי. צה"ל ירש את החומר מהמצרים. מכשיר האלחוט מצפצף ומטרטר בפניה. איש אינו שם לב לקישקושים הבוקעים ממנו. אבל אם רק תיזכר המילה "קארי-וקה"

הבונקר

הוא ביתו של החייל הישראלי כיום. במקרה זה — בית הנושא את השם מנדוס, בנגעוים קה" בין הרעשים האלה — כבר דרוכות אוניו כל הנוכחים. "קפה, רבותיו" שואל המפקד. חצי-תריסר גברים מתיישבים בנוחיות על הכורסות העמוקות, ומקבלים בתודה את המשקה החם, זהו הטרקלין של מארחנו — כמה מטרים טובים מתחת לפני האדמה.

*** בוקר מלא תיבות

זמיני בשבילי שני מקומות במטוס של מחר לתל-אביב. אלי מבט סביבו בעלצות, ומניח את סיית מכשיר-האלחוט. הוא אמנם לא לחץ על הכפתור ולכן הוראתו לא שודרה ל-מיפקדה, אישם על גדת התעלה, במרחק